

İstatistik Adı	Aylık Para ve Banka İstatistikleri
Veri: Kapsam, Dönemsellik ve Zamanlılık	
Kapsam karakteristیکler	<p>Çalışmanın amacı: Aylık para ve Banka İstatistikleri kapsamında üretilen sektörel bilançolar ve analitik tablolar yardımıyla finansal kesimin büyük bir bölümünü kapsayan bankacılık sektörünün varlık ve yükümlülük yapısı ortaya konmakta, ekonomik karar alıcılar ve diğer veri kullanıcıları için uluslararası standartlarda karşılaştırılabilir, güvenilir, kaliteli istatistiklerin üretilmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>Verinin tanımı: TCMB ve bankaların para, mevduat ve diğer parasal yükümlülüklerini, bu kurumlar tarafından kullanılan kredileri ve yurtdışı ile olan pozisyonlarını gösteren stok bir veri topluluğudur. TCMB ve bankaların özgün bilançoları, sektörel bilançoları ile mevduat, kredi ve menkul kıymet kalemlerine ait vade, tür ve sektör ayrımlarındaki detay istatistik tablolardan oluşmaktadır. Tüm istatistik sunumları, Türk Lirası ve yabancı para cinsinden yapılan işlemleri içermekte olup Türk Lirası olarak yayımlanmaktadır.</p> <p>Aylık para ve banka istatistiklerinin derlenmesinde kullanılan istatistik kavram ve tanımlar Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) "Parasal ve Finansal İstatistikler El Kitabı ve Derleme Rehberi 2016 (MFSMCG 2016)" de yer alan kurallara dayanmaktadır. Sektör tanımları, Birleşmiş Milletler'in Ulusal Hesaplar Sistemi (SNA 2008) ve Avrupa Komisyonu'nun "Avrupa Hesaplar Sistemi 2010 (ESA 2010)" El Kitabı ile de uyumludur.</p> <p>İstatistiksel kavramlar ve tanımlar:</p> <p>Parasal sektör: TCMB, mevduat bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, katılım bankaları ile para piyasası fonlarını kapsamaktadır.</p> <p>Yerleşiklik: Yurtiçi ve yurtdışı işlemler, IMF Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu Altıncı El Kitabı'nda yer alan yerleşiklik kuralına göre sektörlere ayrılmıştır. Buna göre yerleşiklik, ekonomik sınır ve ekonomik ilgi merkezi kriterlerine dayanmaktadır. Bir ekonomide bir yıldan fazla süre ile devamlı olarak ikamet eden gerçek kişiler ile o ekonomide faaliyette bulunan tüzel kişiler "yerleşik" kabul edilmektedir. Türkiye'de şube açmış olan yabancı bankalar "yurtiçi yerleşik", yurtiçi bankaların yurtdışı şubeleri ise "yurtdışı yerleşik" sayılmaktadır. Bu kapsamda; para ve banka istatistikleri bankaların sadece yurtiçi şubelerinin yaptığı faaliyetlerini içermekte, yurtdışında faaliyet gösteren şubelerine ilişkin veriler istatistiklere dahil edilmemektedir. Bu nedenle, TCMB bankacılık istatistikleri Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ve Türkiye Bankalar Birliği yayınlarında yer alan bankacılık kesimi istatistikleri ile farklılık göstermektedir.</p> <p>Aylık para ve banka istatistiklerinde kullanılan finansal araçlar aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır;</p> <p>Altın: Uluslararası standartta olan altın bir finansal araç olarak izlenmektedir.</p> <p>Para: Banknot ya da madeni para olarak dolaşıma çıkarılmış nakit parayı ifade etmektedir. Kasa, Yoldaki Paralar ve Efektif Deposu gibi varlıklardan oluşmaktadır.</p>

Mevduat: Türk parası mevduat, "Tasarruf Mevduatı", "Resmi Kuruluşlar Mevduatı", "Ticari Kuruluşlar Mevduatı", "Bankalar Mevduatı", "Diğer Kuruluşlar Mevduatı" hesaplarında, yabancı para mevduat ise "Bankalar Mevduatı-Y.P." ve "Döviz Tevdiat" hesaplarında izlenmektedir. İlgili düzenlemelerle belirlenen mevduat vadeleri, vadesiz ve vadeli olmak üzere bölümlenmiş olup, mevzuatta meydana gelecek değişikliklere paralel olarak vade ayırımında düzenleme yapılmaktadır.

Kredi: Belirli bir vade sonunda faiziyle birlikte geri alınmak şartıyla alacaklı tarafından borçluya fon ödünç verilmesi işlemi sonucunda ortaya çıkan finansal araçlardır. Bu kategoride nakdi ve gayri nakdi krediler, konut finansmanı kredileri, tasfiye olunacak alacaklar, ters repo işlemlerinden alacaklar, tüketici ve işletme kredileri ile finansal kiralama ve benzeri araçlar bulunmaktadır.

Menkul Değerler: Genelde ikincil piyasalarda alınıp satılan ya da satılması mümkün olacak şekilde standartlaştırılmış vadeli finansal araçları ifade etmektedir. Gerçeğe uygun değer farkı kâr /zarara yansıtılan menkul değerler, satılmaya hazır menkul değerler ve vadeye kadar elde tutulacak menkul değerler bu hesapta izlenmektedir. Hazine bonoları, devlet tahvilleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca ihraç edilen gelire endeksli senetler, kira sertifikaları, TC Merkez Bankası likidite senetleri, hisse senetleri, yatırım fonları ve bankalarca ihraç edilen bono ve tahviller gibi araçları içermektedir.

Türev Finansal Varlıklar / Yükümlülükler: Değeri başka bir finansal varlığın veya malın değerine doğrudan bağlı olup, bağlı olduğu varlığın mülkiyetinin el değiştirmesine gerek olmadan söz konusu varlıkla ilgili hak ve yükümlülüklerin devrine olanak sağlayan finansal araçlar, türev olarak adlandırılmaktadır. Bilânço dışı hesaplarda izlenen türev finansal araçların ilgili Türkiye Muhasebe Standardı hükümleri çerçevesinde değerlemeye tabi tutulmasından doğan değer artış ve azalışlarının kaydedildiği ve varlık / yükümlülük oluşturan hesaplardır.

İştirakler ve Bağlı Ortaklıklar:

İştirakler; bankaların, sermaye veya yönetim kontrolü bulunmamakla birlikte, üzerlerinde önemli etkinliğe sahip oldukları ortaklıklarındaki paylarının kaydına özgü aktif nitelikli bir hesaptır. Genel müdürlükte hareket gören bu hesap hisse alış bedeli ile tutulmaktadır.

Bağlı ortaklıklar; bankaların, sermayesi veya yönetimi üzerinde kontrol gücüne sahip buldukları ortaklıklarındaki paylarının kaydına özgü aktif nitelikli bir hesaptır. Genel müdürlükte hareket gören bu hesap hisse alış bedeli ile tutulmaktadır.

Özkaynaklar: Banka sahip veya ortaklarının bilanço tarihinde yapmış oldukları sermaye yatırımlarının tutarını gösteren ödenmiş sermaye ile Sermaye Yedekleri, Kâr Yedekleri, Geçmiş Yıllar Kârları ve Geçmiş Yıllar Zararları ve Dönemin Net Kâr veya Zararını kapsamaktadır.

Diğer Alacaklar / Diğer Borçlar: Henüz yerine getirilmemiş finansal varlık ve yükümlülükleri içermektedir. Bu kategori altındaki varlıkların temel özelliği bu varlık/yükümlülükleri oluşturan işlemler ile bu işlemlere ait ödemeler arasında bir zamanlama farkı olmasıdır. Alacaklı/borçlu geçici hesaplar, muhtelif alacaklar/borçlar, peşin ödenmiş vergiler vb. işlemler bu hesap altında izlenmektedir.

Sınıflamalar:

Sektör sınıflaması: Bir ekonomide yerleşiklerin birbirleriyle ve yurtdışı ile yaptıkları finansal işlemler, mali sistemin önemli bir bölümünü oluşturan bankalar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Finansal işlemlerden doğan borç ve alacakların sektörel bazda sınıflandırılması, kaynak ve kullanım büyüklüklerinin kurumsal birimler arasındaki dağılımlarının izlenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle, kurumsal birimler ekonomide üstlendikleri temel işlemlere göre sınıflandırılmaktadır. Aylık para ve banka istatistiklerinin derlenmesinde raporlama yapan bankalara yol göstermek amacıyla, TCMB tarafından "Kurumsal Sektör Listesi" hazırlanmış olup uluslararası standartlarla büyük ölçüde uyum sağlanmıştır. Bu çerçevede sınıflandırılan kurumsal sektörler aşağıda yer almaktadır:

A. YURTIÇİ

Genel Yönetim

Merkezi Yönetim

Yerel Yönetim

Sosyal Güvenlik Kurumları

Mali Olmayan Kuruluşlar

Mali Olmayan Kamu Kuruluşları

Mali Olmayan Özel Kuruluşlar (Özel Sektör)

Mali Kuruluşlar

TCMB

Bankalar

Banka Dışı Mali Kesim

Hanehalkı

Kar Amacı Olmayan Kuruluşlar

B. YURTDIŞI

Finansal Araç Sınıflaması: Aylık para ve banka istatistiklerinde kullanılan finansal araç sınıflaması uluslararası standartlarla uyumludur.

Altın

Para

Mevduat

Kredi

Menkul Değerler

Türev Finansal Varlıklar/ Yükümlülükler

İştirakler ve Bağlı Ortaklıklar

Özkaynaklar

Diğer Alacaklar / Diğer Borçlar

	<p>Hedef kitle: Kamu kurum ve kuruluşları, IMF, OECD, Eurostat, BIS gibi uluslararası kuruluşlar ile özel sektör ve akademisyenler.</p> <p>Coğrafi kapsam: Tüm Türkiye'dir.</p> <p>Coğrafi düzey: Yoktur.</p> <p>Sektörel kapsam: Türkiye'de yerleşik bankaların yurtiçi sektörler ve yerleşik olmayanlar ile yaptığı işlemleri kapsar.</p> <p>Zaman kapsamı: Veriler, Ağustos 1986 yılından başlamaktadır.</p> <p>Diğer kapsam: Yoktur.</p> <p>Kapsamdaki sınırlılıklar: Yoktur.</p> <p>İstatistiksel birim: Raporlama yapan birimdir.</p> <p>Temel dönem/yıl: Yoktur.</p> <p>Referans dönemi: Bir önceki ay.</p> <p>Ölçü birimi:</p> <table><thead><tr><th>Değişken/ Gösterge</th><th>Ölçü Birimi</th></tr></thead><tbody><tr><td>Tüm Değişkenler</td><td>Bin TL</td></tr></tbody></table>	Değişken/ Gösterge	Ölçü Birimi	Tüm Değişkenler	Bin TL
Değişken/ Gösterge	Ölçü Birimi				
Tüm Değişkenler	Bin TL				
Dönemsellik	<p>Verinin toplama sıklığı: Aylık</p> <p>Verinin yayımlama sıklığı: Aylık</p>				
Zamanlılık	<p>Yayımlanan her veri için ortalama üretim süresi: 7.</p> <p>İlk sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): 30.</p> <p>Nihai sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): 60.</p>				
Kamuoyunun Bilgiye Erişimi					
Yayımlama takviminin önceden duyurulması	<p>Veriye ilişkin yayımlama takvimi: Yayımlama takvimi kamuoyuna önceden duyurulmaktadır. Her yılın ilk işgünü internet sitemizde yayımlanmaktadır.</p> <p>Veri yayımlama takviminin internet adresi:</p> <p>http://www3.tcmb.gov.tr/veriyaytakvim/takvim.php</p> <p>Veri dağıtım politikası: Her ay internet sayfasında yayını gerçekleştikten sonra bankamıza üye abone kurum ve kuruluşlara ilgili tablonun yayımlandığına dair bilgi verilmektedir.</p>				

Eş zamanlı yayımlama	Tüm kullanıcılar ile aynı anda paylaşılıp paylaşılmadığı: Paylaşıyor. Basın veya diğer belirli kullanıcılar ile özel anlaşmalar kapsamında verinin önceden paylaşılıp paylaşılmadığı: Hayır.
Bütünlük	
Resmi istatistiklerin üretilmesine ilişkin şartlar, koşullar ve gizlilik	İstatistiklerin toplanması, işlenmesi ve dağıtımına ilişkin sorumluluk: TCMB Veri Yönetişimi ve İstatistik Genel Müdürlüğü, Parasal ve Finansal Veriler Müdürlüğü sorumludur. Veri üreten kuruluşlar ile veri paylaşımı ve koordinasyon: Veri yayımlandıktan sonra BIS, IMF, OECD, Eurostat ile Hazine ve Maliye Bakanlığı gibi kurum ve kuruluşlara talep edilen bazı veriler gönderilmektedir. Bireysel cevaplayıcılara ait verinin gizliliği: Söz konusu veriler, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 25 Nisan 2001 tarih ve 4651 sayılı Kanunla değiştirilen 43.maddesinin 5.fıkrasında yer alan "... Banka, toplanan istatistikî bilgilerden kişisel ve özel nitelikte olanları yayımlayamaz, açıklayamaz, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dışında resmi veya özel herhangi bir makama veremez. Bu bilgiler istatistiki amaçlar dışında ve ispat aracı olarak kullanılamaz" hükmü gereğince "gizlilik ilkesi" çerçevesinde değerlendirilecek ve üçüncü kişilere açıklanmayacaktır." İstatistik üretiminde çalışanlar, olanaklar, finansman: Toplamda 13 kişi çalışıyor olup, çalışanların hepsi üniversite/yüksek lisans mezunudur. Bilişim kaynakları açısından bir sorun bulunmamaktadır. Tablo hazırlama sürecinde herhangi bir teknik sorunla karşılaşıldığında Bankamız Bilişim Genel Müdürlüğü tarafından gerekli teknik destek sağlanmaktadır. Kullanıcı ihtiyaçlarının izlenmesi: Yılda bir kez olmak üzere internet ortamında "İstatistik Kullanıcı Anketi TCMB Uygulaması" çalışması yapılmaktadır. Anket sonuçları kullanıcı ihtiyaçları göz önünde bulundurularak istatistiklerimizin iyileştirilmesinde kullanılmaktadır. Kalite politikası: Veriler uluslararası standartlarla tam uyumlu yayımlanmakta olup; Ülkemiz zamanlılık ve tutarlılık açısından öncü ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2015 yılında kalite belgesi verilmiştir. Kalitenin izlenmesi: TÜİK tarafından 2015 yılında verilen Kalite Logosu kapsamında, Aylık Para ve Banka İstatistiklerinin uluslararası standartlarda üretildiği belgelenmiş olup, her 3 yılda bir kontrolden geçirilip, Kalite Logo 'su güncellenecektir. Ayrıca IMF tarafından en son 2009 yılında gerçekleştirilen ziyaret sonucunda yayımlanan ROSC (Report on Observance of Statistical Codes and Practices) raporu kapsamında da Aylık Para ve Banka İstatistiklerinin kalitesi IMF standartlarına göre değerlendirilmiş, kalite standartlarını büyük ölçüde karşıladığı vurgulanmıştır. İstatistiklerin yansızlığı: Bankalardan alınan mizan ve detaylı bilançolar gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra tablolara yansıtılmaktadır. İstatistikler yansızdır. Veri kaynakları: TCMB verileri için veri kaynağı TCMB muhasebe kayıtları olup idari kayıttır. Banka verilerinin kaynağı ise; BDDK Tekdüzen Hesap Planı çerçevesinde hazırlanmış olan ve mevduat bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları ile katılım bankalarından aylık olarak temin edilen "Bankalar ve Katılım Bankaları Tekdüzen Raporlama Paketi"dir. Para piyasası fonlarının veri kaynağı Sermaye Piyasası Kurulu'dur. Yöntem: Parasal Durum ile Parasal Sektör Analitik Bilançosu tablolarının oluşturulması aşamasında, TCMB ile Mevduat Bankaları, Kalkınma ve Yatırım Bankaları ve Katılım Bankalarının varlık ve yükümlülük kalemlerinin sıralandığı özgün bilançolarından yola çıkarak, parasal sektörün kaynak ve kullanımının sektörler bazında ayrıştırıldığı ayrıntılı sektörel hesaplar oluşturulmaktadır. Sektörel hesaplar, bankacılık kesiminin diğer sektörlerle olan varlık ve yükümlülük ilişkisine göre sınıflandırıldığı bilançolardır ve Parasal Durum tablosunun hazırlanmasına temel teşkil eder. Özgün bilançolarda hesaplar bazında izlenen

büyükükler (mevduat, kredi, menkul değerler, iştirakler v.b.) sektörel hesaplarda bankacılık sektörünün diğer sektörlerle olan tüm alacak ve borç ilişkilerini yansıtabak şekilde düzenlenmektedir.

Parasal Durum tablosu; parasal yetkililer (TCMB ile Hazine ve Maliye Bakanlığı) ile bankacılık kesiminin toplulaştırılmış sektörel bilançolarının analitik bir sunumudur. Söz konusu tabloda, parasal sektörün birbiriyle olan alacak ve borç ilişkileri netleştirilmekte ve diğer sektörler tarafından kaynakların ne kadarının kullanıldığı izlenebilmektedir. Parasal Sektör Analitik Bilançosu tablosu ise, parasal yükümlülükler ile para arzı karşılık kalemlerini gösterecek şekilde sunulmaktadır.

TCMB bilançosu ve alt hesapları ile tüm bankacılık sistemi bilgileri esas alınarak oluşturulan resmi para arzı tanımlarında, parasal sektörün yükümlülükleri likidite derecelerine göre belirlenmiştir. Buna göre; parasal sektörün birbiriyle olan işlemleri dışındaki parasal yükümlülükleri para arzını oluşturmaktadır ve Avrupa Merkez Bankası tanımları ile uyumludur.

PARA ARZI

M1=

Dolaşımdaki Para (ihraç Edilen Banknot ve Madeni Para – Banka Kasaları)
Vadesiz Mevduat (TL, YP)

M2= M1+

Vadeli Mevduat (TL, YP)

M3= M2+

Repodan Saęlanan Fonlar
Para Piyasası Fonları
ihraç Edilen Menkul Kıymetler (2 yıla kadar vadeli)

	<p>Kayıt esasları: Bankacılık sistemi verileri, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları paralelinde hazırlanan Tekdüzen Hesap Planı kapsamında temin edilmekte olup, tahakkuk bazı kayıtlı edilmektedir. Krediler ve mevduatlar nominal değer üzerinden gösterilmektedir.</p> <p>Değerleme: Türk Lirası cinsinden menkul kıymetler, referans dönemi sonunda piyasa fiyatı üzerinden değerlemeye tabi tutulmaktadır. Yabancı para cinsinden varlık ve yükümlülüklerin değerlemesi ise, her banka tarafından kendi uyguladığı döviz kuru üzerinden yapılmaktadır. TCMB ise, TCMB döviz alış kurunu kullanmaktadır. TCMB bilançosunda yer alan "Uluslararası Standartta olan Altın" aylık olarak değerlemeye tabi tutulmaktadır.</p> <p>Netleştirme: Parasal Durum tablosunda, parasal sektörün finansal varlık ve yükümlülükleri brüt olarak gösterilmekte, "Dış Varlıklar" ve "Merkezi Yönetimden Alacaklar" kalemleri net olarak sunulmaktadır. Parasal sektörün birbirleriyle olan işlemleri "Diğer Kalemler" içerisinde netleştirilmektedir.</p> <p>Uluslararası Standartlarla Farklılıklar: Parasal Durum tablosunda, finansal işlemlere ilişkin işlemiş faizler (tahakkuk faizleri), ayrı bir kalem olarak "Diğer Kalemler (net)" içerisinde yer almaktadır. MFSMCG 2016' da ise tahakkuk faizlerinin ait oldukları finansal aracın içerisinde gösterilmesi tavsiye edilmektedir.</p> <p>Dağıtım şekilleri: Tablo, pdf ve xls olarak web sitemizde yayımlanmaktadır.</p> <p>İstatistiklerin hatalı yorumlanması ve yanlış kullanımına ilişkin görüş belirtme/tezkip: Veriler yayımlandıktan sonra yayım organlarında hatalı kullanımı önlemeye yönelik düzenli bir takip yapılmaktadır.</p> <p>İstatistiksel veri toplama, işleme ve dağıtımdaki şartlar ve koşulların açıklanması: Önceden duyurulan yayım takvimine uygun olarak verilerin zamanında yayımlanması.</p> <p>Mevsimsel düzeltme: Mevcut yayımlanan verilerde mevsimsel düzeltme yapılmamış olup, para arzının mevsimsellikten arındırılması üzerine çalışmalar başlamıştır.</p> <p>İstatistiğin toplanması, işlenmesi ve dağıtılması süreçlerinde bağlayıcı olan mevzuat:</p> <ul style="list-style-type: none">• 1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu (25.4.2001 tarih, 4651 sayılı Kanun ile değiştirilen şekli) Madde 43
Yayımlanmadan önce veriye devlet birimlerinin içeriden erişimi	Yoktur.
İstatistiklerin yorumlanarak yayımlanması	Yorum yapılmadan yayımlanıyor.
Yenileme ve yöntemdeki büyük değişikliklerin önceden bildirimi	<p>Revizyon takvimi: Aylık para ve banka istatistikleri, referans dönemini takip eden ay sonunda geçici olarak yayımlanmakta ve bir sonraki ay kesinleştirilmektedir. Kapsamlı ve yüksek tutarlı güncelleme gereken durumlarda kamuoyuna bilgi verilmek kaydıyla, geçmiş aylara ait veriler revize edilebilmektedir.</p> <p>İlk verinin ve revize edilmiş verinin tanımlanması: Aylık para ve banka istatistikleri, yılsonları haricinde referans dönemden sonra 1 ay gecikme ile geçici olarak yayımlanmaktadır. Yeni aya ait geçici veriler yayımlanırken bir önceki aya ait revizyonlar da veri setine yansıtılmaktadır.</p>

	<p>Metodoloji, veri kaynağı ve istatistiksel tekniklere ilişkin büyük değişikliklerin önceden duyurulup duyurulmadığı: Tablolarda veya metodolojide gerçekleşecek değişiklikler TCMB web sitesinde veriye ilişkin sayfada Yapılacak Revizyonlar başlığı altında önceden duyurulur.</p>
Kalite	
<p>İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem ve kaynaklara ait dokümantasyonun yayımlanması</p>	<p>İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem açıklaması yukarıda yer almaktadır.</p>
<p>Bileşen detayının, ilgili veri ile uyumlaştırmanın, kabul edilebilirliğinin güvencesini sağlayan ve istatistiksel çapraz sorguları destekleyen istatistiksel çerçevenin yayımlanması</p>	<p>Verinin içsel tutarlılığı: İstatistikler veri seti içerisinde birbiriyle tutarlıdır.</p> <p>Verinin zamansal tutarlılığı: Karşılaştırılabilir zaman serileri, Ocak 1986 döneminden başlamaktadır. Söz konusu istatistiklerde seri kırılmaları veriye ilişkin dipnotlar eşliğinde açıklanmaktadır.</p> <p>Verinin sektörler arası ve alanlar arası tutarlılığı: Finansal Hesaplar ile tutarlıdır.</p>
Notlar	
<p>Meta verinin son güncellenme tarihi</p>	<p>31/08/2020</p>